

परिवृत्तश्चार्जुनेन यमाभ्याञ्चाभिवादितः । सम्मानितश्च धौम्येन द्रौपद्या चार्चितोऽश्रुभिः ।

सुभद्रामभिमन्युश्च रथमारोप्य काञ्चनम् । आरुरोह रथं कृष्णः पाण्डवैरभिपूजितः ।

५६५

शैव्यसुग्रीवयुक्तेन रथेनादित्यवर्चसा । द्वारकां प्रययौ कृष्णः समाश्रित्य युधिष्ठिरम् ।

ततः प्रयाते दशार्हं दृष्टद्युम्नोऽपि पार्षतः । द्रौपदेयानुपादाय प्रययौ स्वपुरं तदा ।

दृष्टकेतुः स्वसारश्च समादायाथ चेदिराट् । जगाम पाण्डवान् दृष्ट्वा रम्यां श्रुतिमतीं पुरीम् ।

कैकेयाश्चाप्यनुज्ञाताः कौन्तेयेनामितौजसा । आमन्त्र्य पाण्डवान् सर्वान् प्रययुस्तेऽपि भारत ।

ब्राह्मणाश्च विश्वैव तथा विषयवासिनः । विस्मज्यमानाः सुमृशं न त्यजन्ति स्म पाण्डवान् ।

६००

समवायः स राजेन्द्र सुमहाद्भुतदर्शनः । आसीन्महात्मनां तेषां काम्यके भरतर्षभ ।

युधिष्ठिरस्तु विप्रांस्ताननुमान्य महामनाः । शशास पुरुषान् काले रथान् योजयतेति वै ।

इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्वणि अर्जुनाभिगमनपर्वणि सौभवर्धापाख्याने द्वाविंशतितमोऽध्यायः ॥ २२ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तस्मिन् दशार्हाधिपतौ प्रयाते युधिष्ठिरो भीमसेनार्जुनौ च । यमौ च कृष्णा च पुरोहितश्च रथान्महार्हान् परमाश्रयुक्तान् ।

आस्थाय वीराः सहिता वनाय प्रतस्थिरे भूतपतिप्रकाशाः । हिरण्यनिष्कान् वसनानि गाश्च प्रदाय शिञ्चाक्षरमन्त्रविद्भिः ।

प्रेष्याः पुरो विंशतिरात्तशस्त्रा धनूंषि शस्त्राणि शरांश्च दीप्तान् । मौर्वींश्च यन्त्राणि च सायकांश्च सर्वे समादाय जघन्यमोयुः । ६०५

ततश्च वासांसि च राजपुत्र्या धाव्यश्च दास्यश्च विभूषणञ्च । तदिन्द्रसेनस्वरितः प्रगृह्य जघन्यमेवोपययौ रथेन ।

ततः कुरुश्रेष्ठमुपेत्य पौराः प्रदक्षिणञ्चक्रुरदीनसत्त्वाः । तं ब्राह्मणाश्चाभ्यवदन् प्रसन्ना मुख्याश्च सर्वे कुरुजाङ्गलानां ।

सचापि तानभ्यवदत् प्रसन्नः सहैव तैर्भाटभिर्धर्मराजः । तस्यैव च तत्राधिपतिर्महात्मा दृष्ट्वा जनौघं कुरुजाङ्गलानां ।

पितेव पुत्रेषु स तेषु भावञ्चक्रे कुरुणामृषभो महात्मा । ते चापि तस्मिन् भरतप्रवर्हे तदा बभूवुः पितरीव पुत्राः ।

ततस्तमासाद्य महाजनौघाः कुरुप्रवीरं परिवार्य तस्युः । हानाय हाधर्म इतिब्रुवाणा ह्रीताश्च सर्वेऽश्रुमुखाश्च राजन् । ६१०

वरः कुरुणामधिपः प्रजानां पितेव पुत्रानपहाय चास्मान् । पौरानिमान् जानपदांश्च सर्वान् हित्वा प्रयातः क नु

धर्मराजः ।

धिग्धार्तराष्ट्रं सुनृशंसबुद्धिं धिक् सौबलं पापमतिञ्च कर्षं । अनर्थमिच्छन्ति नरेन्द्र पापा ये धर्मनित्यस्य सतस्तवैव ।

स्वयं निवेश्याप्रतिमं महात्मा पुरं महादेवपुरप्रकाशं । शतक्रतुप्रख्यममेयकर्मा हित्वा प्रयातः क नु धर्मराजः ।

चकार यामप्रतिमां महात्मा सभां मयो देवसभाप्रकाशां । तां देवगुप्तामिव देवमायां हित्वा प्रयातः क नु धर्मराजः ।

तान् धर्मकामार्थविदुत्तमौजा बोभत्सुरुचैः सहितानुवाच । आदास्यते वासमिमं निरुध्य वनेषु राजा द्विषतां यशंसि । ६१५

द्विजातिमुख्याः सहिताः पृथक्च भवद्भिरासाद्य तपस्विनश्च । प्रसाद्य धर्मार्थविदश्च वाच्या यथाऽर्थमिद्धिः परमा भवेन्नः ।

इत्येवमुक्ते वचनेऽर्जुनेन ते ब्राह्मणाः सर्ववर्णाश्च राजन् । मुदाऽभ्यनन्दन् सहिताश्च चक्रुः प्रदक्षिणं धर्ममृतां वरिष्ठं ।

आमन्त्र्य पार्थञ्च वृकोदरञ्च धनञ्जयं याज्ञसेनौ यमौ च । प्रतस्थिरे राष्ट्रमपेतर्षा युधिष्ठिरेणानुमता यथास्वं ।

इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्वणि अर्जुनाभिगमनपर्वणि द्वैतवनप्रवेशे त्रयोविंशोऽध्यायः ॥ २३ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततस्तेषु प्रयातेषु कौन्तेयः सत्यसङ्गरः । अभ्यभाषत धर्मात्मा भ्रातृन् सर्वान् युधिष्ठिरः ।